

Dnr 44-2009:4031

2010-04-27

Beslut

efter tillsyn av den fristående grundskolan
Orionskolan i Gotlands kommun

Stiftelsen Orionskolan Visby Waldorfskola
Artellerigatan 8
621 45 VISBY

Tillsyn i Orionskola
Dnr 44-2009:4031
2010-04-27
1 (3)

Tillsyn i den fristående grundskolan Orionskolan

Grundskola årskurs 1-9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Orionskolan skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Orionskolan utfärdar inga betyg i årskurs 9 utan istället utfärdas så kallade läsårsbrev som syftar till att ge elever och föräldrar en uppfattning om elevens kunskapsutveckling. Enligt Skolinspektionens bedömning saknar emellertid läsårsbreven i många fall koppling till nationella mål eller till Waldorfskolefederationens läroplan "En väg till frihet". Skolan saknar också en sammanställning av elevernas kunskapsresultat. Skolinspektionen bedömer att skolan måste vidta åtgärder så att alla elever ges förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen. Skolan måste därför snarast ta fram uppgifter som styrker att skolans elever i grundskolan når de kunskaper och färdigheter som skolan enligt författningarnas är skyldiga att förmedla. Tillsynen visar att lärarna mer systematiskt bör följa upp elevernas resultat i förhållande till den egna kursplanen "En väg till frihet" eller till de nationella kursplanerna.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av skolans individuella utvecklingsplaner och kan konstatera att de inte uppfyller författningarnas krav. De skriftliga omdömena är otydliga och relaterar inte till de mål som gäller för utbildningen.

Skolan erbjuder eleverna särskilt stöd men utarbetar inte alltid åtgärdsprogram för dessa elever. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av måste dock utvecklas och förbättras.

Under tillsynsbesöket framkommer att Orionskolan erbjuder en lugn och trygg studiemiljö och att personalen bedriver ett aktivt värdegrundsarbete. Skolans plan mot kränkande behandling måste dock utvecklas för att överensstämma med de krav som författningarna ställer på en sådan plan.

Istället för rektor har Orionskolan en ledningsgrupp där skolledarrollen fördelas mellan de olika ledamöterna. I samband med Skolinspektionens tillsyn har en rektor för skolan tillsatts som under våren 2010 kommer att överta ledningsgruppens ansvar.

Skolinspektionen bedömer att skolans systematiska kvalitetsarbete måste förbättras genom att hitta former för att kontinuerligt utvärdera skolans resultat på olika områden för att nå en högre måluppfyllelse. Skolan måste också utveckla sin kvalitetsredovisning så att den beskriver kvalitetsarbetet och i vilken utsträckning skolan når de nationella målen.

Nedan redovisas dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Skolinspektionen har i tillsynen av Orionskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolan måste vidta åtgärder så att alla elever ges möjligheter att nå målen i utbildningen (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan saknar ett systematiskt kvalitetsarbete. Skolan genomför inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av skolans resultat, inte heller av elevernas samlade kunskapsresultat i förhållande till styrdokumentens krav. (9 kap. 2 § skollagen, 1, 2 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- De individuella utvecklingsplanerna motsvarar inte författningarnas krav (1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Utarbetande av åtgärdsprogram genomförs inte i enlighet med förordningens krav. Åtgärdsprogrammen motsvarar inte författningarnas krav (1 a kap. 5 a § samt 2 kap. 7 a § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet).

- Skolans plan för arbete mot kränkande behandling motsvarar inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (3-5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Huvudmannen har utan tidsbegränsning anställt obehöriga lärare (9 kap. 16 b skollagen jämfört med 2 kap. 4 skollagen).

Skolinspektionen har i tillsynen av Orionskolan identifierat följande förbättringsområden som bör åtgärdas

- Lärarna bör i större utsträckning försäkra sig om att bedömningen av eleverna utgår från mål och kriterier i styrdokumentet.
- Skolan bör vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att lärarna har en utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1-2.

Huvudman och rektor har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 27 juli 2010.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråden Marita Bergman och Anna Rydin.

På Skolinspektionens vägnar

Bertil Karlhager
Enhetschef

Marie Wiberg-Svensson
Undervisningsråd

Kopia:

Gotlands kommun

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Orionskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Orionskolan och besökt skolan den 24 februari 2010. Detta är Skolinspektionens fjärde tillsyn av skolan sedan den startade sin verksamhet höstterminen 1997. Den senaste tillsynen av skolan gjordes 2007 (beslut 2008-06-17, Dnr 54-2007:2002). I beslutet konstaterade Skolverket att verksamheten uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Huvudmannen för Orionskolan får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se/Tillsyn.

Tillsynen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

I Orionskolan intervjuades skolans ledningsgrupp. Skolinspektionen tog även på plats del av skolans dokument. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publice-
rat på annat sätt, har använts.

Huvudmannen och rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Gotlands kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Det framkom att kommunen inte har utövat sin rätt till insyn.

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Orionskolan

Skolan	Antal elever
Fristående grundskola	56

Källa: Skolans egna uppgifter i samband med tillsynen i februari 2010.

Skolverket godkände Orionskolan i Gotlands kommun som en fristående grundskola för årskurserna 1-6 genom beslut (Dnr 96:643) den 16 december 1996 samt för årskurserna 7-9 genom beslut (99:1103) den 24 januari 2000. Enligt beslut (Dnr 44-2008:776) den 6 februari 2009 återkallade Skolinspektionen godkännande och rätt till bidrag för att bedriva verksamhet motsvarande förskoleklassen.

Skolans profil är waldorfpedagogik.

Skolan avser att utfärda betyg i årskurserna 8 och 9 enligt ett eget betygssystem och eleverna får varje läsår enligt betygssystemet ett läsårsbrev.

Huvudman för skolan är Stiftelsen Orionskolan Visby Waldorfskola med organisationsnummer 834001-7915.

Verksamheten vid Orionskolan startade läsåret 1997/98 och omfattar årskurserna 1-9. Orionskolan följer Waldorfskolefederationens läroplan "En väg till frihet" som innehåller målbeskrivningar för alla de ämnen som utbildningen inom waldorfskolan omfattar. Läroplanen bedöms av Skolinspektionen motsvara målen i de nationella kursplanerna.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 56 elever. Alla elever är folkbokförda i Gotlands kommun. Fritidshemmets verksamhet omfattas inte av denna regelbundna tillsyn.

I Orionskolan fördelas skolledarrollen mellan ledamöterna i kollegiet men från och med april månad 2010 tillsätts en rektor som övertar kollegiets ledningsansvar.

Skolan ligger i Visby, i A7-området strax utanför ringmuren. All skolverksamhet ligger samlad i samma byggnad. Idrottshall och skolmatsal är förlagd i andra byggnader i närheten av skolan.

Tillsynsprotokoll för Orionskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Avgifter

Rektors beslutsfattande

Huvudmannaskap och tillstånd

Stabilitet

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolan måste vidta åtgärder så att alla elever ges möjligheter att nå målen i utbildningen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet.

Motivering:

Orionskolan uppger att de använder sig av Waldorfskolefederationens "En väg till frihet" som ett av sina styrdokument. Denna skrift innehåller av Skolinspektionen godkända målbeskrivningar som om de följs bedöms ge eleverna kunskaper som till art och nivå motsvarar de som ges inom det offentliga skolväsendet. Skolan har genomfört de nationella ämnesproven i årskurs 3, 5 och 9. Samtliga elever i årskurs 3 har nått målen i ämnena svenska/svenska som andra språk och matematik. Enligt skolans egen sammanställning av de nationella ämnesproven för årskurs 9 vårterminen 2009 uppnår 90 procent av eleverna minst godkänt i ämnet engelska och i ämnet matematik är det 60 procent av eleverna som uppnår betyget godkänt. Skolans egen sammanställning av de nationella proven i årskurs 5 visar att måluppfyllelsen är högre i svenska och engelska än i ämnet matematik. Skolan har beskrivit de åtgärder som behöver vidtas för att förbättra kunskapsresultaten i svenska, matematik och engelska. Att resultaten behöver förbättras i årskurs 5 förklarar skolan med att i Waldorfskolans kursplaner har eleven ännu inte nått de kunskaper som nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5 avser att pröva. Skolan uppger att de nationella ämnesproven i årskurs 5 motsvarar bättre årskurs 6 i Waldorfskolans egen kursplan. I årskurs 9 föreligger en bättre överensstämmelse mellan de nationella målen och målen i Waldorfskolans kursplaner "En väg till frihet".

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har utan tidsbegränsning anställt obehöriga lärare.

Skolinspektionen bedömer att skolan bör vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att lärarna har en utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen.

9 kap. 16 b och 2 kap. 4 § skollagen.

Motivering:

Flertalet av Orionskolans lärare har Waldorfläroarutbildning. Lärarna i idrott, träslöjd, textilslöjd och spanska saknar däremot lärarexamen. Tre av dessa lärare är tillsvidareanställda och en lärare är timanställd. Skolan har inte uppgett några särskilda skäl varför obehöriga lärare anställts tillsvidare. Detta är inte i enlighet med författningarnas krav och måste åtgärdas.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolans individuella utvecklingsplaner inte motsvarar författningarnas krav.

Författningsstöd:

1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen.

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av skolans individuella utvecklingsplaner och kan konstatera att de inte uppfyller författningarnas krav på individuella utvecklingsplaner innehållande skriftliga omdömen. De skriftliga omdömena är otydliga och relaterar inte till de mål som gäller för utbildningen. Den individuella utvecklingsplanen är inte tydligt kopplad vare sig till de skriftliga omdömena eller till de mål som eleverna ska nå under sin utbildning.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att lärarna bör i större utsträckning försäkra sig om att bedömningen av eleverna utgår från mål och kriterier i styrdokumentet.

Författningsstöd:

9 kap 2 § skollagen.

Motivering:

Orionskolan har inget medgivande att sätta betyg på grundskolenivå i enlighet med vad som gäller för det offentliga skolväsendet. Likväl måste skolan bedöma i vad mån eleverna i slutet av det femte respektive nionde året minst uppnått målen i samtliga ämnen. Då varken elevernas individuella utvecklingsplaner, skriftliga omdömen eller läsårsbrev har en tydlig koppling till de nationella målen eller till "En väg till frihet" gör Skolinspektionen den bedömningen att lärarna i större utsträckning bör utgå från styrdokumentet.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn i högre grad måste ta ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta används som underlag för att nå de nationella målen och nå en högre måluppfyllelse.

Författningsstöd:

9 kap 2 § skollagen.

3-5 §§ Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Som framgår i föreliggande skolrapport saknas en systematisk uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i de ämnen i vilka undervisning bedrivs. Det medför i sin tur att måluppfyllelse och analys av denna inte ingår som en del i skolans kvalitetsarbete. Skolan har ingen samlad analys av elevernas kunskapsresultat som lett till konkreta åtgärder i syfte att förbättra skolans måluppfyllelse. Inte heller i skolans kvalitetsredovisning framgår det att ledningen för skolan utvärderar skolans resultat på ett tillfredställande sätt. I denna saknas bland annat en redovisning, med åtföljande analys och förslag på åtgärder av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella kursplanemålen i årskurs 3, 5 och 9 på en skolövergripande nivå. Elever och deras vårdnadshavare har inte getts möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte säkerställer att skolans arbete med att förebygga och förhindra kränkande behandling dokumenteras i en plan mot kränkande behandling som uppfyller skollagen krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen.

Motivering:

Orionskolan bedriver att aktivt värdegrundsarbete. Skolan har en plan mot kränkande behandling benämnd Likabehandlingsplan. Planen innehåller dock inga verksamhetsspecifika insatser utifrån en aktuell kartläggning av nuläget på skolan. Den saknar också tydliga rutiner för dokumentation.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att utarbetande av åtgärdsprogram inte genomförs i enlighet med förordningens krav. Åtgärdsprogrammen motsvarar inte författningarnas krav

Författningsstöd:

1 a kap. 5 a § och 2 kap. 7 a § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet.

Motivering:

För elever i behov av särskilda stödåtgärder upprättas inte alltid ett åtgärdsprogram. Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av kan konstateras att de inte tar sin utgångspunkt i elevens behov. De anger inte heller med tydlighet hur skolan ska tillgodose dessa behov. Mål och åtgärder saknar tydlig koppling till målen i styrdokumentet.
